

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv

Techo, Nicolas

Leodii, MDCLXXIII.

Cap. 9. Divi Francisci Xaverii coloniæ fundatio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38528

audiendos esse; non illos ariolos, qui pravīs religionibus captas mentes, veluti furialibus stimulis, ad omne scelus agerent. Perseveraret forsā malum, si Niezuvius præteriti mali fons adesset, quo absente satis apparet, vos fraude deceptos non malitiā conjurasse. Animos itaque & corpora erigite, arma posita resumite, & in sinum amplexumq̄, meum omnes ruite. Has veluti parentis voces cum audirent, manate plerisque gaudio lacrymæ, adeo ut confunderent etiam interpretem. Altero mane Provincialis incruento Sacrificio placare Superos eo ipso loco studuit, quo Gonsalvius Rodericiusque superiori anno cruentè litaverant. Sacrificio peracto, triginta & quinque pueros sacro Fonte expiatis Christianorum albo, Nienguirio Ibitiraquanorum duce sponfore, inscripsit. Et Niezuvianæ cladis captivos, quos secum adduxerat, manu mitens, popularibus restituit. Casiquis vestes acu pictas, aliis alia munuscula distribuit, constitutoque in omnium ducem Regis Catholici nomine Guarobaio, spondens Gonsalvii successorem quantocius venturum, per Caasapaminienſes & Piratinienſes, ubi multos adultos baptizavit, iter reflectens ad Urvaicam pervenit.

NON diu post Josephus Oregius, Oregii Cardinalis frater, vir antiquæ virtutis, ad Caaroënſes regendos instruendosque, Provincialis jussu, magnis itineribus à Paraquariæ metropoli venit, qui alacriori animo purpuratis Sociis successit, quam ejus frater ab Urbano Octavo, cui Oregiorum familia cara erat, ad Cardinalatus apicem evehctus fuerit. Inter hujus anni præcipuos proventus computatur, sexcentas Caaroënſium familias congregatas, necnon quadringentos & tres adultos, infantes verò centum & septuaginta-novem baptizatos fuisse. Porro, ut semel & simul videas utilitatem denarratæ restorationis, constat ex authenticis libris, Societatem supra novem mille capita sacro Fonte immerſisse in Caaroënſi oppido; quod tribus Japoniæ Martyribus nostris ea cautione adhibita sacratum est, ut si aliquando ab Pontifice Maximo Sanctorum albo Gonsalvium & Socium adscribi contingeret, in illorum vicem tutelamque loci succederent. Nec ea spes in vano est; nam, Didaco Boroà motore, Paraquariensium sacrorum præfecti ad Urbanum Octavum Pontificem Maximum amplissimis litteris postularunt, ut sibi rite in mortem & vitam Heroum nostrorum inquirere liceret, quò deinde publicus honos, si mereri decrevisset, assereretur: & ut idem Philippus Quartus Rex Catholicus per Legatum apud eundem Pontificem exigeret, alteris litteris efflagitatum est. Quòd ea res valitura putaretur ad Martyrum imitatores animandos, ad Neophytos in fide confirmandos, ad Barbaros alliciendos, ad Americæ præsidium, ad Hispanorum famam, & Majorem Dei gloriā.

POST restauratos Caaroënſes Tuca, potens Casiquius, novam rei benè gerendæ materiam dedit. Is, quæ Tabatius fluvius sese in Urvaicam, septimo ab Ibitiraquanorum coloniâ lapide, Orientem versùs exonerat, autoritate pollebat. Et aliquando ejus clientes ab Rocho Gonsalvio Sacerdotes de Societate, ad oppidum fundandum, coram perierant. De qua re iterum rogatus Didacus Boroa, eò properans, tuguriolo, quod sibi domus & templum foret, exstructo, multitudini undique confluenti nostra mysteria explicarat, oppidi futuri sedem elegerat, domorum areas diviserat, spem denique perpetuandæ rei fecerat. Quod dum urgeret, Barbari è vicinis montibus erumpentes, toto nudi corpore, & ad ostentationem ferociæ depicti, advolarant, nescio quid minaciter deblaterantes. Periculo res plena fuit: nam inter hos Barbaros Joannis Castillii necis complices frequentes aderant, & Tuca aberat. Didacus tamen Boroa, his terriculamentis dudum assuetus, ferocientes munusculis donatos, unde venerant, dimiserat. Et quamvis effera tygris tuguriolum ejus ingressa, servulum tantum, non eo præſente, lethaliter vulnerasset, & alia pericula non deessent: tamen tantam multitudinem collegerat, quanta ad oppidum inchoandum sufficere videretur. Cui rei peragendæ magnum momentum attulerat Mariana, Quaracipucutii Ibitiraquanorum Casiquii conjux, Christianis nuper initiata mysteriis, quæ sexum oblita, verbi Dei præco effecta, per proximos saltus sylvasque cum conjugè cursitans, dicendi vi effecerat, ut plurimæ

mulieres

To gratiam
recipit.

CAPUT
VIII.
Caaroënſe
oppidum
restauratur.

Ei Josephus
Oregius præ-
ficiuntur.

Baptizato-
rum nume-
rus.

Rocho Gon-
salvii stem-
mæ honores
solicitantur.

CAPUT
IX.
Divi Fran-
cisci Xave-
rii oppidi
ad Urvaicā
fundatio.

Tabatius
fluvius.

Didaci Bo-
roa pericu-
lum.

Mariana
Neophyta
predicatio.

*Franciscus
Vasquius in-
fantes bap-
tizavit.*

*Acaraguai-
enses Sacer-
dosum petiit*

*Cibi celestis
astimatio.*

*Multi bap-
tizati.*

CAPUT
X.

*JESU - Ma-
riana colo-
nia in Guai-
rania surgit.*

1630.

*Simon Ma-
çeta oppido
proficitur.*

*Guiravera
ei obstitit.*

*Maçeta con-
stanter agit.*

*Guiravera
toto corpore
corruiit.*

*Et ejus co-
mites.*

mulieres barbaræ cum viris è læbris ad Boroam audiendum profilirent. Deo infi-
ma eligente, ut fortia dæmonum agmina confunderet. Didaco Boroa inde regres-
sò, interjecto tempore, Provincialis Vasquius in destinato oppidi loco quadringen-
tas Barbarorum familias inveniens, sub erecta Cruce aliquot infantibus baptizatis,
novum oppidum Josephi Ordoniesii curæ demandavit; ideo Divo Xaverio conse-
cratum, quòd sub idem tempus Jaguaitienses paucitate laborantes, oppido suo de-
structo, aliò concessissent. In ea colonia hætenus Societas supra sexies mille capita
baptizavit. Post foundationem hujus oppidi, Acaraguaienses, adversi Urvaicæ po-
puli, Provinciali occurrere, Socios etiam sibi concedi postulantes: differri tamen
eorum desideria oportuit: nam pauci Socii in tot partes distracti tantis operis non
sufficiebant. Sic novi oppidi apud Urvaicenses erectione, & alterius restoratione,
atque tertii spe, præteriti anni clades utcumque compensata est. In Conceptio-
nis oppido hoc anno, Christi Corpus Neophytis dari coëptum. A dolenscens optima
indolis interrogatus à Patre, cur cibum Angelorum sibi concedi non peteret?
Respondit id hætenus non se ausum fuisse, quod maturitatem Divinæ mensæ con-
gruentem nondum induisset: *Nam ego, inquit, adhuc ludentem cum coætaneis in pla-
teis ludo, & curiosus sum rerum inutilium indagator.* Eo in oppido ducenti & duo
adulti, præter centum & sexaginta tres infantes, Christianis accessere. Apud Pi-
ratinienses, centum & octoginta provectæ ætatis, & ducenta octoginta sex puerò-
rum capita lota sunt. Apud Caalapaminienles universim quingenti & viginti octo;
apud Iguasuanos, præter centum & viginti tres infantes, trecenti & viginti duo
homines, in novo Divi Xaverii oppido trecenti circiter infantes & quinque adulti,
apud cæteras Paranae colonias vario numero salubres aquas recepere.

IN Guairania, mitigato utcumque Guiraverâ, visum est Patribus è majori Dei
gloriâ fore, si periculo se exponerent, tentarentque in ejus tertis novi funda-
tionem oppidi. Eo sine Antonius Ruifius & Simon Maçeta, obfirmato contra
mortis metum animo, ad ejus terras perrexere; à quo primùm non inhumaniter
excepti, multorum Casiquiorum adstipulante favore, futuri oppidi sedem eligunt,
quam JESU & MARIÆ ipsis calendis Januariis dedicant; tantâ concurrentium
undique populorum approbatione, ut satis appareret omnium animos ad veram le-
gem capeffendam cœlitus esse commotos. Subinde Ruifius, relicto inibi Simone
Maçetâ, qui oppidum conderet regeretque, aliò se contulit. Maçeta verò, dæ-
moni & Guiraveræ par antagonista, ad eò strenuè rem gessit, ut numerosissima gens
suavi Christi jugo superba colla facillè demitteret. Inter hæc confluentium unde-
quaque populorum studia, Guiravera ab suis se cultoribus deserere non ferens, aliquot
Casiquiis comitatus ad Maçetam pergit, & imperanti similior, quàm petenti, albam
illam & talarem vestem, quâ in Sacrificiis ornabatur, sibi dari postulat; addens verba
in Divam Virginem & JESU Socios contumeliâ & contemptu plena. Guiraveræ
comites Simoni Maçetæ authores erant, ut vexationem ferocissimi hominis parvo
redimeret: sed Maçeta longo usu expertus Barbaros nimia conniventia ad alia scelera
audaces fieri, superbiereque erecto in Deum animo, spernens ferocientis minas, ad
Guiraveram conversus: *Falleris, inquit, ô Barbare, si putas me rem sanctam tibi
turpissimo cani, humanorum corporum ossa rodere assuetò, concessurum. Falleris si
ante porcum, mille spurcitiis inquinatum, margaritas projecturum me existimas: me vivo
in luto non volurabitur hæc sacra vestis: nec impetrabis aliquando, ut mortis metu pro-
dam, qua mihi summi Dei Sacerdoti commissa sunt. Proinde hinc faceffe, & res tuas
tibi habe: nam nullo ferociae ostentamento adducar, ut Calorum Regina contemptori, &
Sociorum JESU derisori, necnon dæmonis ministrò, Divinitatisq; usurpatori, aliquid,
quod veri Dei cultui officiat, volens concedam.* Simul hoc dixit, simul arculam, quâ
vestes sacræ includebantur, ambabus ulnis amplexus, mortem, si res ferret, præ-
stolabatur. Sed mirum dictu! Guiravera dicentis magnanimitate attonitus pallere
primùm, deinde toto corpore contremiscere, circumspicere, turbari, clavam humi
deponere, denique toto corpore corruere. Cæteri Guiraveræ comites generosi-
tatem ejus admirari, ad contemptum mortis stupere, etiam corruere, & totius

corporis